

پیشگیری از سرطان دهانه‌ی رحم (سرویکس)

چکیده

سرطان مهاجم دهانه رحم بعد از سرطان پستان شایع‌ترین سرطان زنان در اکثر مناطق دنیاست. با توجه به شناخت علل ایجاد کننده، در دسترس بودن عضو، امکان انجام آزمون مناسب غربالگری و فاصله‌ی زمانی طولانی تبدیل ضایعات پیش سرطانی به سرطان، غربالگری موجب کاهش قطعی شیوع و مرگ و میر این سرطان شده است.

کلیدواژگان: سرطان دهانه رحم، cervix، غربالگری.

پیشگفتار

سرطان دهانه رحم یک سرطان شایع بین زنان است. قبل از انجام برنامه‌های پیشگیری و غربالگری، در کشورهای آمریکای شمالی و اروپا، این سرطان دومین علت مرگ زنان در اثر سرطان بود. با انجام برنامه‌های پیشگیری و غربالگری به مدت حدود ۵۰ سال در آمریکا و اروپا، در حدود ۷۰٪ شیوع و مرگ و میر ناشی از سرطان دهانه رحم کاهش یافته و امروزه این سرطان در این کشورها به میزان قابل توجهی کاهش یافته است. با توجه به نتایج تحقیقات متعدد و گسترده طی سه دهه اخیر، در غربالگری سرطان دهانه‌ی رحم چند نکته مهم قابل ذکر است:

۱. ضایعات پیش سرطانی یا (CIN (Cervical intraepithelial neoplasia، پیش قراول سرطان مهاجم دهانه رحم (سرویکس) هستند و چندین سال قبل از بروز سرطان مهاجم ایجاد شده‌اند.
۲. دهانه رحم (سرویکس) به راحتی در معاینه قابل دسترسی است.
۳. با گذشت بیش از ۵۰ سال، پاپ اسمیر به عنوان یک روش غربالگری ضایعات پیش سرطانی و سرطانی، کفایت خود را نشان داده است.

مشخصات یک روش غربالگری موثر

۱. آزمون باید در مرحله‌ای بیماری را کشف کند که انجام درمان اولیه، پیش آگهی بسیار بهتری نسبت به مراحل پیشرفته، داشته باشد.
۲. آزمون باید در کشف بیماری در مراحل اولیه به حد کافی حساس باشد.
۳. آزمون باید در تمایز تغییرات غیراختصاصی از بیماری به حد کافی اختصاصی باشد.
۴. آزمون باید ارزان و مقرون به صرفه باشد.
۵. انجام آزمایش باید ساده، آسان و مورد پذیرش باشد.

یافته‌ها

در حدود ۹۰٪ موارد، علت سرطان سرویکس، عفونت ویروسی پاپیلوم انسانی (HPV) است اما بسیاری از افرادی که مبتلا به عفونت‌های ویروسی پاپیلوم انسانی می‌شوند به سرطان دهانه رحم مبتلا نمی‌گردند. تیپ ۱۶ و ۱۸ ویروس HPV از جمله خطرناک‌ترین انواع این ویروس بوده و بیش از ۷۰٪ بیماران مبتلا به سرطان سرویکس با این دو تیپ ویروس آلوده شده‌اند. تیپ‌های ۳۱، ۳۳، ۴۵، ۵۲ و ۵۸ عامل ۱۹ درصد دیگر سرطان‌های سرویکس می‌باشند.

دیگر عوامل خطر این بیماری شامل مواردی همچون سیگار کشیدن، سیستم ایمنی ضعیف بدن، مصرف قرص ضدبارداری خوراکی، شروع رابطه جنسی از سن پایین و داشتن شریک‌های جنسی متعدد می‌شود، اما این عوامل اهمیت کمتری دارند.

سرطان دهانه رحم معمولاً به دنبال تغییرات پیش سرطانی در مدتی بیش از ده تا بیست سال پیشرفت می‌کند. انواع مختلفی از سرطان دهانه رحم وجود دارد. حدود ۹۰٪ از موارد شامل کارسینوم سلول سنگفرشی، ۱۰٪ آدنوکارسینوم و تعداد کمی شامل موارد دیگر می‌شود. تشخیص این بیماری با غربالگری دهانه رحم با انجام تست پاپ اسمیر و به دنبال آن با نمونه برداری بافتی (بیوپسی) صورت می‌گیرد.

واکسن پاپیلوما ویروس انسانی فرد را در برابر دو گونه از این خانواده‌ی

ویروسی محافظت می‌کند و این امکان وجود دارد که این امر از حدود ۶۵ تا ۷۵ درصد از سرطان‌های دهانه رحم پیشگیری نماید.

برخی از علائم این بیماری به شرح زیر است:

- خونریزی بدون توجیه از راه واژن
- ترشح مداوم از واژن
- درد و خونریزی پس از نزدیکی در مراحل انتهایی
- درد شکمی یا درد لگنی
- بی‌اشتهایی و کاهش وزن
- کم خونی

نتیجه

با توجه به اینکه سرطان دهانه رحم دومین سرطان شایع در زنان است و نیز توجه به اهمیت تشخیص ضایعات پیش سرطانی و سرطان در مراحل اولیه و درمان موثر آنها، لزوم غربالگری منظم با تست پاپ اسمیر، انجام واکسیناسیون بر علیه عفونت ویروس پاپیلوم انسانی (HPV) - که می‌تواند از ایجاد زگیل‌های تناسلی و سرطان گردن رحم پیشگیری کند - و همچنین ترک سیگار و خودداری از رفتارهای پرخطر جنسی بیش از پیش، ضروری به نظر می‌رسد.

Reference:

1. Cervical cancer prevention , national cancer institute.
2. Kumar v, Abbas Ak. Robbins Basic Pathology.
3. Dunne EF, Park IV. HPV and HPV-associated diseases
4. Human papilloma virus (HPV) vaccines , national cancer institute.